

[Formanden.]

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes onsdag den 20. maj kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om en kornordning for høståret 1959-60.

3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser.

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om kreditforeninger.

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om et levnedsmiddelinstitut m. m.

6) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning angående landsskatterettens organisation m. m. [af Foged m. fl.].

7) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om statsgaranti for lån optaget af det færøske hjemmestyre m. v.

8) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om erhvervelse af ejendomsretten til og nedlæggelse af banen fra Viborg til Ålestrup.

9) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om opførelse af fiskeindustrianlæg m. v. og om bygning af havne i Grønland.

10) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om boligtilsyn.

11) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om sanering af usunde bydele.

12) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning i henhold til grundlovens § 47 med hensyn til statsregnskabet for finansåret 1956-57.

13) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om sømandsskat.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 16¹².

97. møde.

Onsdag den 20. maj kl. 14.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om tillæg til lov om smitsomme sygdomme hos husdyrene har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Medlemmer af folketinget Thisted Knudsen, Erik Eriksen, Jørgen Jørgensen (Ullerup), Poul Møller, Sønderup og Poul Sørensen har meddelt mig, at de ønsker her i tinget mundtligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om den kommunale ejendomsbeskatning m. v.

Herved skal jeg meddele det høje ting, at jeg ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om valg til folketinget.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Forslagsstilleren (Gustav Pedersen): Jeg tillader mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om valg til folketinget.

[Gustav Pedersen.]

Lovforslaget tilsigter at ajourføre de paragraffer, der vedrører folketingets medlemmers vederlag, omkostningstillæg og pensionsforhold m. v.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er der ikke foreslået andre reelle ændringer end dem, der måtte anses for at være en uundgåelig konsekvens af ændringerne i lønningslovene, nemlig:

Forhøjelsen af pensionsbidraget til 4 pct. af grundvederlaget, forhøjelsen af pensionsalderen fra 65 til 67 år samt folketingsmedlemmernes tilslutning til folkepensionsordningen.

Alle de øvrige ændringsforslag er fuldkommen redaktionelle konsekvenser af ændringerne i lønningslovene.

Lovforslaget udelukker ikke forhandlinger i tinget om realitetsændringer i ydelserne til tingets medlemmer; men de foreslåede formelle ændringer skal gennemføres, inden arbejdet i indeværende folketingsår slutter.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Henry Christensen* til forsvarsministeren:

„Kan forsvarsministeren nærmere forklare grunden til, at der endnu ikke er stillet noget forslag vedrørende en ordning af de militære rådighedsbeløb for finansåret 1959-60?“

Henry Christensen: Allerede i begyndelsen af finansåret 1958-59 opstod der en række problemer omkring de militære rådighedsbeløb.

Dengang man behandlede problemerne i lønningskommissionen, var det forudsat, at de militære rådighedsbeløb af forskelligt omfang fortsat skulle udbetales, også efter at lønningskommissionens resultater var blevet ophøjet til lov, og det var forudsat, at en egentlig revision af de militære rådighedsbeløb først kunne finde sted i forbindelse med overvejelser omkring problemerne vedrørende tjenestetiden i det udvalg, der blev nedsat i fortsættelse af kommissionen.

Allerede sidste år kom vi i den situation, at vi fik et forslag fra forsvarsministeren så sent, at de forskellige militære rådighedsbeløb, som de militære tjenestemænd måtte påregne at være berettiget til, i mange måneder ikke kunne komme til udbetaling. Nu vil jo ingen af os hævde, at alle lønninger er af en sådan art, at det er ligegyldigt, om en mere eller mindre betydningsfuld del af lønningen igennem flere måneder ikke kommer til udbetaling.

Da vi behandlede spørgsmålet i lønningsudvalget sidste år, gav både socialdemokratiet, det radikale venstre og venstre udtryk for det synspunkt, at det ville være rimeligt, om vi til belysning af disse problemer fik en nærmere redegørelse for forudsætningerne for de forskellige midlertidige tillæg. Man måtte efter vor opfattelse på de forskellige områder, hvor der opstod et akut behov derfor, kunne gennemføre midlertidige tillæg, der netop havde den midlertidige karakter, der lå i de særlige forudsætninger, der var gældende, da man traf beslutning om dem. Vi havde den opfattelse, at det meget vel kunne være sådan, at nogle af forudsætningerne måske ikke eksisterede i fuldt så stort omfang som dengang, da de blev fastsat, at andre måske eksisterede i større omfang, og at der altså kunne være al mulig grund til at foretage nærmere revision eller overvejelse af, hvorvidt de militære rådighedsbeløb netop var fastsat rimeligt under hensyn til den udvikling, der havde fundet sted på de forskellige områder. Nu forløb det sådan, at de blev fastsat uændret for finansåret 1958-59.

En betydelig del af finansudvalget anmodede, da man foretog fastsættelsen, forsvarsministeren om så at få foretaget nogle nærmere undersøgelser forud for finansåret 1959-60. Vi nærmede os imidlertid 1. april 1959, uden at der skete noget. Vi nåede så til 1. april, og da skete der ganske enkelt det, at de forskellige rådighedsbeløb blev holdt tilbage, for der var ikke længere hjemmel til at udbetale dem.

Man har gennem pressen rettet forespørgsel til den højtærede forsvarsminister, og jeg stillede i sidste uge det spørgsmål, som nu er til besvarelse. Kort efter at jeg havde gjort det, blev jeg orienteret om, at nu var sagen kommet til lønningsrådet med indstilling om, at man skulle forlænge den hid-

[Henry Christensen.]

til gældende ordning aldeles uændret, og det giver mig i og for sig yderligere anledning til at bede den højtærede forsvarsminister forklare: hvad er så årsagen til, at man lader gå så lang tid? Hvorfor foranlediger forsvarsministeriet ikke, at der i rimelig god tid inden 1. april fremkommer forslag til den fremtidige ordning, således at bevillingsmyndighederne kan få den fornødne tid til behandling af disse forslag, og således at man ikke bringer de forskellige militære tjenestemænd — der måske af så mange andre grunde er rigelig hårdt ramt af den diskussion, der er omkring forsvarsproblemerne her i landet, og hvem den højtærede forsvarsminister vel skulle være den første til at bistå i deres ofte utaknemlige hverv — i den situation, som de nu igen kom i den 1. april, at deres rådighedstillæg uden videre holdes tilbage. Det er altså dette spørgsmål, jeg gerne vil bede den højtærede forsvarsminister om at besvare.

Forsvarsministeren (Poul Hansen): Jeg kan besvare det ærede medlems spørgsmål derhen, at da den sag, som spørgsmålet drejer sig om, blev afgjort i finansudvalget i fjor, forudsatte såvel venstres repræsentanter som det radikale venstres repræsentant ved deres tilslutning til ordningernes forlængelse for finansåret 1958-59, at en revision blev tilendebragt inden indeværende finansårs begyndelse.

Som det formentlig er det ærede medlem bekendt, sagde lønningskommissionen i sin tid i sin 2. betænkning på side 215 om dette spørgsmål:

„Der har over for kommissionen været fremsat forslag om, at den med hjemmel på finansloven etablerede ordning med hensyn til ydelse af rådighedstillæg til militært personel gøres permanent ved optagelse af en dertil sigtende bestemmelse i tjenestemandsløven. Kommissionen har ikke ment at kunne imødekomme dette forslag, men har forudsat, at såvel rådighedstillægsordningen som en eksisterende ordning med hensyn til ydelse af merarbejdstillæg til civilt personel under forsvaret foreløbig opretholdes, indtil overvejelserne vedrørende tjenestetidsspørgsmålet er afsluttede.“

Det vil altså sige, at denne lønningskom-

mission, hvis arbejde vist ikke er det ærede medlem ubekendt, forudsatte, at ordningen opretholdtes, indtil tjenestetidsudvalget havde afsluttet sit arbejde. Det måtte derfor være naturligt for mig længst muligt at afvente, om der i tjenestetidsudvalget blev foretaget nogen indstilling dette spørgsmål vedrørende, ligesom det måtte være naturligt længst muligt at afvente en afklaring i forhandlingerne om den kommende forsvarsordning, ikke mindst på baggrund af, at både det ærede medlems parti og det radikale venstres repræsentant i finansudvalget havde taget den stilling, som de tog sidste år.

Da det imidlertid i foråret kom til at stå klart, at der ikke kunne påregnes nogen ændring i arbejdsvilkårene for det omhandlede personel, at der ikke ville komme indstilling fra tjenestetidsudvalget, og at der ikke ville blive tale om nogen gennemførelse af en ny forsvarsordning inden for dette finansår, måtte det være naturligt at søge den bestående ordning forlænget for dette finansår, og i skrivelse af 21. marts anmodede jeg da om finansministeriets og lønningsrådets tilslutning til, at spørgsmålet om ordningernes forlængelse blev forelagt finansudvalget. Forsvarsministeriet har endnu ikke modtaget svar på denne anmodning. Det er imidlertid over for mig oplyst, at spørgsmålet har været forelagt for lønningsrådet på et møde den 14. ds., og at det på dette møde blev besluttet, at rådets endelige stillingtagen til sagen skulle udsættes til næste møde, idet man bl. a. ønskede at indhente yderligere oplysninger i sagen.

Henry Christensen: Jeg kan desværre ikke se, at den højtærede forsvarsminister har tilstrækkelig begrundelse for, at problemet har stået uafklaret så længe, som det har.

Den højtærede forsvarsminister henviser til tjenestetidsudvalget, og det giver mig anledning til at spørge den højtærede minister, om forsvarsministeriet har gjort noget som helst for at få specielt dette problem, der jo var særlig grelt, behandlet i tjenestetidsudvalget. Jeg vil tro — uden at jeg kan vide det — at havde man været interesseret i det fra forsvarsministeriets side, hvad der havde været al mulig anledning til dels efter de overvejelser, der har været for lønnings-

[Henry Christensen.]

rådet, dels efter de udtalelser, som den højtærede forsvarsminister refererede fra finansudvalget, så kunne man i rigelig god tid have fået en behandling af disse særlige problemer i udvalget.

Derfor vil jeg spørge om det og gerne føje til, at efter min opfattelse begrundes det ikke, at man venter til den 21. marts, altså 9-10 dage før den 1. april, med at sende sagen til finansministeriet, fordi man ved, at så giver man ikke bevillingsmyndighederne den fornødne tid til, at de kan foretage behandlingen af sagen, og det gør, at man bringer de militære tjenestemænd i den situation, som man altså nu på ny har bragt dem i den 1. april i år.

Forsvarsministeren (Poul Hansen): Som jeg allerede har nævnt, har flere ting spillet ind i dette spørgsmål, såvel arbejdet i tjenestetidsudvalget som forberedelserne til den nye forsvarsordning, og det kan derfor ikke være mærkeligt, at sagen måtte trække ud. Det er klart, at tjenestetidsudvalget har været klar over, at problemet har eksisteret. Jeg er ikke i stand til på stående fod at meddele noget om, hvorvidt vi i den anledning og i den seneste tid har rettet særlige henvendelser til udvalget derom. Men i hvert fald, når to af partierne i finansudvalget sidste efterår stillede sig på den måde, de gjorde, kan jeg ikke se rettere, end at jeg længst muligt måtte afvente en afklaring af tingene, og derfor er der ikke noget særlig mærkeligt i, at sagen først er fremkommet på nuværende tidspunkt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Morten Larsen* til indenrigsministeren:

„Vil ministeren efter konstateringen af det radioaktive indhold i øen Saltholms drikkevand foranledige, at de regelmæssige målinger af radioaktiviteten i luft, vand og levnedsmidler bliver offentliggjort til befolkningens orientering?“

Morten Larsen: Med beklagelse må vi erkende, at den internationale forståelse endnu ikke er nået så vidt, at verdens stormagter har erklæret sig rede til at stoppe

de frygtede forsøg med kernevåben. Så længe disse forsøg er en kendsgerning — og sandsynligvis år derefter — må vi være forberedt på, at luften er forurenset med radioaktivt nedfald, og ikke blot lokalt over forsøgsstedet. De bitre kendsgerninger viser os desværre, at dette radioaktive nedfald som en slags støvpartikler kan føres tusinder og atter tusinder af kilometer bort for så under ugunstige vejrforhold — f. eks. regn — at nå helt ned til jorden.

Vi ved, at dette radioaktive nedfald selv i beskedne mængder er meget farligt. Hvor farligt tør næppe nogen udtale sig konkret om, måske også fordi skadevirkningen kan fortsætte ud over vort slægtled gennem arvelige beskadigelser. Men givet er det, at selv de små mængder af radioaktivt nedfald må påkalde den største opmærksomhed.

For kort tid siden fandt myndighederne det nødvendigt at forbyde brugen af drikkevandet på Saltholm. Denne bestemmelse har sat en ny diskussion i gang om det radioaktive nedfald og har sikkert også skabt angstelse i visse egne af landet med drikkevandsforhold lig Saltholms.

Når jeg i dag til den højtærede indenrigsminister stiller det spørgsmål, om ministeren efter konstateringen af det radioaktive indhold i øen Saltholms drikkevand vil foranledige, at de regelmæssige målinger af radioaktiviteten i luft, vand og levnedsmidler bliver offentliggjort til befolkningens orientering, ja, så sker det i håbet om, at der gives et fornuftigt grundlag at føre disse oplysninger frem på. En eventuel mørklægning af dette problem kan føre til forkerte slutninger og dermed unødigt angstelse.

Indenrigsministeren (Søren Olesen): I anledning af det ærede medlem hr. Morten Larsens spørgsmål skal jeg oplyse følgende:

Siden 1954 har forsvarrets forskningsråd foranlediget daglige målinger af nedbørens og luftens indhold af radioaktive stoffer på to stationer her i landet. Endvidere er der foretaget undersøgelser på Bornholm og Færøerne, men dog ikke daglige målinger. I forbindelse med det geofysiske år er der foretaget undersøgelser i Grønland af luftens og nedbørens indhold af radioaktive stoffer.

Sundhedsstyrelsen foretager månedlige

[Indenrigsministeren.]

målinger forskellige steder i landet af drikkevand, men altså ikke de samme steder hver gang; man kommer således efterhånden over forskellige områder i landet.

Siden 1956 har atomenergikommissionen yderligere foretaget målinger af radioaktiviteten i luften og nedbøren på forsøgsanlægget Risø. Der er endvidere på selve anlægget og uden for dets område undersøgt prøver af jord, fjordvand, fjordbund samt egnens flora og fauna.

Der er således ikke nogen mangel på undersøgelser, og der er heller ikke af sundhedsstyrelsen fortiet noget med hensyn til resultaterne af disse undersøgelser.

Da de nævnte målinger foretages af forskellige institutioner, er det efter forhandling med de pågældende myndigheder overdraget sundhedsstyrelsen at holde offentligheden orienteret, og der består den aftale mellem indenrigsministeriet og sundhedsstyrelsen, at styrelsen giver meddelelse til offentligheden, såfremt der opstår en situation, som kræver iværksættelse af særlige foranstaltninger. En sådan situation har ikke foreligget, før der i efteråret 1958 blev påvist en forøget radioaktivitet i regnvandet, der enkelte steder i landet anvendes som drikkevand, og sundhedsstyrelsen udsendte derfor i overensstemmelse med aftalen en meddelelse til samtlige sundhedskommissioner i landet. Denne meddelelse er derefter blevet optaget i Ugeskrift for Læger, hvis meddelelser sædvanligt videregives i dagspressen.

Herudover har sundhedsstyrelsen to gange udsendt orienterende meddelelser gennem Ritzaus Bureau, og den har endvidere talrige gange givet oplysninger til pressen, foranlediget artikler i faglige tidsskrifter og stået bag foredragsrækker i radioen. Sundhedsstyrelsen har ved at følge denne praksis været i overensstemmelse med de ansvarlige sundhedsmyndigheder i Norge og Sverige, hvor disse myndigheder heller ikke udsender regelmæssige meddelelser om de i disse lande foretagne målinger.

Med hensyn til Saltholm vil jeg gerne oplyse, at regnvandet dér ikke er farligere end andre steder i landet. Når øen indtager en særstilling, skyldes det udelukkende, at hele øens befolkning var henvist til at benytte regnvandet som drikkevand. Når

man sammenligner med de internationalt benyttede maksimale grænser for indhold af radioaktive nedfaldsprodukter i drikkevand, der er fastsat langt under den grænse, hvor man med sikkerhed ved at der er fare på færde, er der heldigvis ikke nogen øjeblikkelig fare ved at drikke regnvandet, men man regner med, at der kan være en vis risiko, hvis mennesker i mere end ét år drikker vand med et radioaktivt indhold som det nuværende. Der er derfor nu af Tårnby sundhedskommission truffet foranstaltninger, der sikrer Saltholms forsyning med ufarligt drikkevand.

Den konstaterede stigning i regnvandets forurening gav anledning til, at sundhedsstyrelsen gennem landets embedslæger indhentede oplysninger om, hvor der i øvrigt anvendes opsamlet regnvand som drikkevand eller til madlavning. Selv om det kun er en meget ringe del af befolkningen, der er henvist til udelukkende at bruge regnvand som drikkevand, fandt sundhedsstyrelsen dog, at landets sundhedskommissioner burde gøres bekendt med resultatet af undersøgelserne, således at befolkningen på steder, hvor man hidtil har anvendt regnvand som drikkevand, kunne opfordres til at træffe passende foranstaltninger.

Jeg skal sluttelig tilføje, at sagkyndige fra Norge og Sverige om kort tid vil mødes med sagkyndige her fra landet, og at de på deres møde bl. a. vil drøfte spørgsmålet om muligheden for at give befolkningen mere regelmæssig oplysning om disse forhold. Når jeg har modtaget en redegørelse fra disse sagkyndige, vil jeg på ny overveje muligheden for at give sådanne oplysninger, og under hvilke former de eventuelt kan gives.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poul Møller* til ministeren for offentlige arbejder:

„Hvilke forholdsregler agter ministeren at bringe i anvendelse for at dæmpe støjen fra jetmaskiner, så Amager fortsat kan være en beboelig ø?“

Poul Møller: Som motivering for mit spørgsmål vil jeg først oplyse, at Amager med 175 000 indbyggere er landets, måske Europas tættest befolkede ø. Der har i årenes løb været stigende gener ved den ret

[Poul Møller.]

tilfældige placering af Københavns Lufthavn, der fandt sted på en mark på Amager for et par menneskealdre siden. Der er sidst sket store ekspropriationer i forbindelse med en udvidelse af lufthavnen forrige år og atter i år. Det har dog kun ramt enkelte, og for så vidt angår ekspropriationerne, har man jo kunnet betale erstatninger herfor efter grundlovens bestemmelser. Men lyden har været en stigende gene for Amagers befolkning. Den voksende trafik har i sig selv medført, at det er blevet mere og mere ubehageligt at bo i nærheden af lufthavnen, og motorprøvestanden har generet Dragør Nordstrands befolkning stærkt.

Alt dette er imidlertid kun for lidet at regne i forhold til den støjplage, der vil opstå, når nu jetpassagertrafikken holder sit indtog. Der er ingen tvivl om, at denne trafik vil medføre meget store ulemper for en meget stor gruppe af Amagers befolkning.

Professor Fritz Ingerslev, leder af Lydteknisk Laboratorium, har foretaget nogle interessante målinger og på grundlag heraf i et interview af 10. maj 1959 i tidsskriftet Ingeniør- og Bygningsvæsen fremsat forskellige bemærkninger, som jeg beder om den højtærede formands tilladelse til at citere. Professoren siger om Kastrup Lufthavn:

„... med startbanen mod nordvest vil Kastrups problem blive større end i nogen anden større lufthavn, der skal have jettrafik.“

På spørgsmålet, om man har foretaget lydmålinger, siger han videre:

„Endnu kun med Caravellen“ — det er den, der flyver planmæssigt nu fra 15. maj — „på 150 meters afstand frembragte den ved starten en støj, der svarer til 135 decibel, og det er så meget, at støjen næsten presser én i brystet.“

Videre hedder det:

„Vi ved endnu ikke, hvor larmende DC-7'erne og Boeing 707 vil være, men vi frygter det værste.“

Og så:

„Ser man på fartplanen, afgår der mellem kl. 22 og 22³⁰ hver aften 10 store maskiner, og 4 af dem vil være transatlantiske og derfor jetdrevne. Skal de alle ind over Amager, vil det blive umuligt at sove, og det er jo sengetid for de fleste børn. Vi ved heller ikke, hvordan fartplanerne bliver, nu trafikken bliver hurtigere. Vil maskinerne komme ned midt om natten og starte kort tid efter? Selv specialkonstruerede ørepropper hjælper ikke, og hvem bryder sig om at gå med dem, når man er hjemme?“

Det er ikke mærkeligt, at disse udtalelser af denne formentlig største støjekspert, vi har her i landet, har skræmt Amagers befolkning og især de mange, der bor i nærheden af lufthavnen, i Tårnby kommune. Vi ved, der kan være forskellige muligheder for at dæmpe denne støj. Om de tekniske ved vi ikke ret meget, men der må vel også foreligge tekniske muligheder — og det må der arbejdes med — for at indføre støjdæmpende foranstaltninger i selve flyve-maskinernes motorer.

Dernæst er der trafikregulerende muligheder, og dér er det bl. a. jeg vil spørge den højtærede trafikminister, om han er villig til at gennemføre sådanne trafikregulerende foranstaltninger, for så vidt angår Kastrup Lufthavn, at der kommer start- og landingsforbud i nattetimerne, således som man har måttet gennemføre det i London, og at man kun må bruge de startbaner, der fører ud mod Øresund, hvorved den værste støj kan undgås.

Endelig er der spørgsmålet om at undersøge problemet om erstatning til de mennesker, der må fraflytte hjemmet eller se grundpriserne falde som følge af lufthavnens ny trafikudvikling. Det må vel være et nabo-retligt problem. Ingen vil acceptere, at en privat fabrikindustri generer naboen, uden at der enten bliver tale om nedrivning af den pågældende fabrikkvirksomhed eller om at betale erstatning til naboerne. Derfor mener jeg, det må være på tide, at man nu fra statens og trafikministeriets side gør sig

[Poul Møller.]

klart, hvordan man vil stille disse mennesker, og at de gennem en redegørelse fra ministeriet for offentlige arbejder kan få et skøn over, om de kan regne med, at man fra statens side som ejer af lufthavnen dels vil foretage sådanne trafikregulerende foranstaltninger, at ikke det værste sker — at folk ikke kan sove om natten o. s. v. — dels vil acceptere, at man, hvis man lader jettrafikken gå sin gang, så også vil betale de erstatninger, befolkningen på Amager må have krav på. Farten skal have sit, men det er væsentligt for os, at vi leder den ind i sådanne baner, at menneskenes liv og færden ikke forværres derved. Vi ved alle, at vi skal gå på jorden, også når det drøner i luften over os, men det er vor opgave, det er statens, folketingets og ministeriets opgave, i videst mulig udstrækning at sørge for, at menneskenes gang på jorden kan blive lettet, og at man ikke gennem støjen ødelægger den.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): I anledning af det ærede medlems spørgsmål skal jeg oplyse, at ministeriet for offentlige arbejder på foranledning af boligministeriet og sundhedsstyrelsen den 29. maj 1958 nedsatte et udvalg, der bl. a. fik til opgave at undersøge mulighederne for at nedbringe støjvirkninger dels fra jetluftfartøjer under ind- og udflyvning af lufthavnen, dels fra jetluftfartøjer, der prøvekøres på jorden. I dette udvalg sidder repræsentanter for boligministeriet, forsvarsministeriet, finansministeriet, ministeriet for offentlige arbejder og sundhedsstyrelsen, fra luftfartsdirektoratet og SAS og som lydteknisk ekspert professor Ingerslev fra Danmarks tekniske højskole.

I den tid, der er gået siden udvalgets nedsættelse, er der indhentet oplysninger om, hvordan man ser på problemet i en række andre lufthavne, og to af udvalgets medlemmer, deriblandt professor Ingerslev, har sidste efterår foretaget en studierejse til USA for hos lufthavnsmyndighederne dér at undersøge, hvad man har gjort, hvor man er længere fremme med jetluftrafikken. Man har ligeledes i USA foretaget undersøgelser i de laboratorier, der er indrettet af flyveselskaberne, og i det hele taget prøvet

at skaffe sig oplysninger i den udstrækning, det har været muligt.

Efter dette har man herhjemme truffet forholdsregler, som går ud på at undersøge nærmere, hvilke bestemte startprofiler og i visse tilfælde hvilke startbaner og landingsbaner der skal bruges, og i hvilken udstrækning de fra udlandet kendte forholdsregler kan anvendes i Kastrup, og alt dette er endnu genstand for undersøgelse og overvejelse i udvalget. Nøjagtige oplysninger om de forskellige flyvemaskinetyperes støjstyrke under de forskellige former for startprofiler må foreligge, før man kan afgøre, om der kan indføres særlige forholdsregler til afhjælpning af støjgener fra jetluftfartøjer, og i bekræftende fald, hvilke forholdsregler der bør træffes. Ministeriet har derfor for nylig søgt finansudvalget om en bevilling på 60 000 kr. til støjmålinger, som skal foretages af udvalget og danne grundlag for udvalgets senere indstilling. Ministeriet har ikke kunnet søge en sådan bevilling før, da Lydteknisk Laboratorium, hvis leder er professor Ingerslev, først har måttet foretage visse orienterende målinger, før der kunne opstilles et måleprogram og man herved kunne få oversigt over arbejdets omfang og udgifterne ved dets udførelse.

Fra SAS har udvalget for ganske nylig modtaget endelige oplysninger om, i hvilken udstrækning prøvekørsel med jetmotorer på Kastrup Lufthavn vil finde sted. Udvalget vil i samarbejde med SAS undersøge mulighederne for at begrænse generne ved sådanne prøvekørsler mest muligt.

Det arbejde, der således er i gang, vil næppe finde sin afslutning med det allerførste, idet det må forventes, at såvel tekniske som praktiske erfaringer forinden skal indhøstes i et vist rimeligt omfang.

Poul Møller: Jeg takker den højtærede minister for besvarelsen af mit spørgsmål. Jeg forstår deraf, at man vil fortsætte undersøgelserne og udvide dem, således som det er indstillet til finansudvalget. Nu er disse undersøgelser jo i virkeligheden ikke særlig beroligende for Amagers befolkning. Det er ikke nogen garanti for dem for, at staten derefter vil foretage de foranstaltninger, der skal være nødvendige for at kunne mindske støjvirkningerne og den gene, som støjen

[Poul Møller.]

måtte være for disse mennesker, efter de foreløbige udtalelser, professor Ingerslev har fremsat til Ingeniør- og Bygningsvæsen, og som jeg har citeret.

Derfor vil jeg gerne stille det tillægs-spørgsmål til den højtærede trafikminister, om den højtærede minister vil anerkende, at staten har et ansvar for den jettrafik, man sætter i værk fra statens lufthavn over for de omkringboende grundejere, og at man fra ministeriets side vil gøre, hvad man formår ved trafikregulerende foranstaltninger på grundlag af undersøgelsens resultater, for at der skal komme færrest mulige gener for den befolkning, der bor i nærheden af lufthavnen, og vil man dernæst foretage de juridiske undersøgelser ud fra denne ansvarsbetragtning og gøre sig klart, at man har fået et naboretligt ansvar som grundejer af Københavns Lufthavn.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Det ligger i og for sig i de oplysninger, jeg har givet, at ministeriet vil sætte ind for at bøde på de ulemper, som denne støj frembringer. I hvilket omfang dette måtte ske, må selvfølgelig i nogen grad afhænge af den økonomi, som der er tale om. Jeg er ikke i stand til på nuværende tidspunkt at kunne vurdere, hvor store summer der er tale om, men jeg kan sige så meget, at jeg personligt er interesseret i at gøre, hvad der er muligt for at bøde på de ulemper, som nu engang er forbundet med at bruge de nye luftfartøjer.

Det andet spørgsmål, som det ærede medlem bragte frem, om erstatning til de folk, der bor i nærheden, må efter mine overvejelser nærmest besvares sådan, at hvis der skulle fremkomme krav om erstatning, må de bringes for domstolene. Jeg ved, at man i England i den gældende luftfartslov har indsat en bestemmelse om, at der ikke kan rejses spørgsmål om erstatning for den støj, der frembringes af jetluftfartøjer. Om man herhjemme skal indføre noget lignende, skal jeg ikke kunne sige på nuværende tidspunkt. Vi skal formentlig til næste år behandle et forslag om en ny luftfartslov, og så kan der måske blive anledning til at diskutere det spørgsmål. Som det ligger i dag, må jeg mene, at hvis der fremkommer krav om erstatning for de

gener, som støjen volder, må det blive et domstolsspørgsmål. Man må huske på, at der ikke alene er tale om støj fra disse luftfartøjer; der kan være tale om mange andre former for støj i vort samfund. Det kan få store konsekvenser, hvis man begynder at give erstatning for støjlage. Der er mange mennesker, der bor i befærdede gader, hvor der ustandselig er støj hele døgnet igennem. Derfor mener jeg ikke, det er et spørgsmål, jeg uden videre kan tage stilling til. Et eventuelt krav af denne art må finde sin afgørelse ved domstolene.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *K. B. Andersen* til finansministeren:

„Hvilke oplysninger kan finansministeren give om lønforhandlingerne med børnehave- og fritidshjemsmedarbejderne?“

K. B. Andersen: Baggrunden for mit spørgsmål til den højtærede finansminister er den uro og forundring — for at bruge et mildt ord — blandt børnehavernes og fritidshjemmenes medarbejdere, som vi i de sidste dage har kunnet finde mange udtryk for i pressen. Jeg er klar over, at ministeren måske kan finde det ejendommeligt, at jeg beder om oplysninger midt under forhandlingerne, der, så vidt jeg ved, skal videreføres i overmorgen, men en del af de oplysninger, der har været meddelt i pressen, gør, forekommer det mig, de pågældende børne- og ungdomspædagogers stærke reaktion forståelig, og jeg har derfor fundet det rimeligt trods tidspunktet at bede ministeren om nogle oplysninger.

De grupper, det her drejer sig om, er forholdsvist sent kommet ind under ordnede lønforhold, idet man først i 1948 kom over fra helt tilfældige og højst uensartede aflønningsforhold til en lønordning godkendt af socialministeriet. Den placering, der opnåedes ved den lejlighed, føltes ganske vist urimelig lav under hensyn til den krævede uddannelse og det ansvar, der fulgte med arbejdet, men placeringen blev accepteret, fordi det dengang fra myndighedernes side blev præciseret, at den måtte betragtes som en midlertidig ordning, som et skridt på vejen. I årene siden har man gang på gang

[K. B. Andersen.]

rykket for det næste skridt, men fra det øjeblik, da lønningskommissionen var blevet nedsat, viste det sig ikke muligt at komme igennem med generelle ordninger.

Lønningskommissionens betænkning skabte forventninger, idet den placerede børnehavelærerinderne under staten i 13. lønklasse. Det drejede sig ganske vist kun om de ret få børnehavelærerinder ved institutionerne for blinde, døve og på anden måde handicappede børn, men dog om folk med samme uddannelse og på mange måder samme arbejde som fagets øvrige medarbejdere. Under forhandlingerne mellem direktoratet for børne- og ungdomsforsorg og repræsentanter for institutionen Forebyggende Børneværn og de pågældende medarbejders organisationer blev det betonet, at en placering i 13. lønningsklasse overhovedet ikke kunne komme på tale, men i efteråret opnåedes der enighed mellem de tre parter, hvoraf den ene altså var statens repræsentant, om en placering af assistenterne i 7. lønningsklasse og lederne tilsvarende højere. Ved Børnesagens Fællesråds årlige møde med repræsentanterne for de tilsluttede organisationer udtalte direktør Horsten bl. a. følgende — jeg beder om formandens tilladelse til et citat —:

„Det mest omdiskutable var spørgsmålet: hvor skal vi placere børnehavelærerinderne og fritidshjemslererne? Organisationen havde et usædvanlig godt udgangspunkt, for der var i tjenestemandsløven 7 ganske almindelige børnehavelærerinder, der var normeret i 13. lønklasse ved statens institutter for blinde, døve og talelidende. Det var ikke afdelingsledere eller noget andet, men det var børnehavelærerinder med et lidt vanskeligt klientel. Så skulle vi diskutere: skal det være 5. lønklasse — det er sygeplejerskerne — eller 7. — det er praktiske medarbejdere — eller 10. eller 13.? Vi er altså blevet stående ved 7. lønklasse, mens man fra organisationen har sagt: vi holder på 13. Det ville imidlertid være blevet til fuldstændigt urimelige forhøjelser, fordi der skal være en gradvis stigning for lederne, der jo skal placeres i forhold til assistenterne. Vi er enedes om det, men jeg er ganske klar over — ligesom godsejer Horsens — at det sidste

ord næppe er sagt. Diskussionen med bevillingsmyndighederne bliver om 5. eller 7. lønklasse — måske 5. lønklasse for de yngste af dem.“

På denne baggrund må man forstå både skuffelsen og den stærke reaktion, da de pågældende medarbejdere for kort tid siden blev stillet over for et forslag fra finansministeriets side, der placerede dem mellem 4. og 5. lønningsklasse. De føler, at både den uddannelse, der kræves, og som de pågældende må betale selv, og det ansvar og de menneskelige kvalifikationer, arbejdet i børnehaver og fritidshjem kræver, må betragte en anden placering.

Jeg er ked af, at jeg ikke i mit spørgsmål har bedt den højtærede minister om oplysninger også om lønforhandlingerne vedrørende den værnende forsorg, hvor lignende utilfredshed gør sig gældende, og hvor man bl. a. frygter, det i længden vil blive vanskeligt at skaffe kvalificerede folk til et krævende arbejde med en arbejdstid, der er ret ukendt i det øvrige samfund. Men det skal jeg altså lade ligge.

Vor børne- og ungdomsforsorg er et kapitel, vi ofte fremhæver med stolthed ikke mindst over for gæster fra andre lande, der kommer for at stifte bekendtskab med vor sociale lovgivning. Der er, som det fremgår af det sagte, en gruppe medarbejdere i dette forsorgsarbejde, der føler, at deres aflønning ikke står i rimeligt forhold til den betydning, vi tillægger deres virke — derfor dette spørgsmål.

Finansministeren (Kampmann): Det er i forsorgslovens § 128 bestemt, at reglerne om aflønning af ledere og medarbejdere ved de private og kommunale institutioner for forebyggende børneforsorg, d. v. s. børnehaver, fritidshjem og vuggestuer, skal fastsættes i overensstemmelse med principperne i loven om statens tjenestemænd. Som følge heraf har gennemførelsen af tjenestemandsløven af 1958 nødvendiggjort en revision af de hidtil gældende lønningsregler. Tilsvarende gælder det andet store område inden for den private børneforsorg, nemlig opdragelseshjem. Der er en så nøje sammenhæng mellem de to gruppers lønningsforhold, at de må behandles sideløbende. Det drejer sig endvidere om områder, hvor statens tilskud er af væsentlig størrelse, således at

[Finansministeren.]

sagen er af finansielt betydningsfuld karakter. På baggrund af de for statstjenestemænd gældende lønningsregler er der herefter ved forhandlinger den 8. og 9. maj, hvori finansministeriet har deltaget, forelagt repræsentanter for de forskellige personaleorganisationer et samlet lønforslag. Organisationerne fremsatte forskellige indvendinger mod forslaget, som man imidlertid ganske naturligt ønskede tid til nærmere at overveje. Der er herefter fastsat nye møder til den 21. og 22. maj, altså i morgen og i overmorgen.

Forslaget, hvorom der nu forhandles, indebærer en betydelig merudgift for staten. Det er søgt udarbejdet i overensstemmelse med de forudsætninger, som ligger til grund for statens tjenestemænds lønningsordning. Det er mit håb, at det ved forhandlingerne vil være muligt på dette grundlag at nå til enighed om den endelige lønordning på disse betydningsfulde områder.

K. B. Andersen: Jeg vil gerne takke ministeren for svaret, omend det unægteligt ikke giver holdepunkt for vældig meget. Jeg erkender, at tidspunktet, hvorpå spørgsmålet er stillet, midt under forhandlingerne, selvfølgelig gør, at ministeren ikke her kan gå i enkeltheder. Jeg vil dog gerne udtale forhåbningen om, at disse forhandlinger snart kan blive tilendebragt, da der er andre grupper, der venter på resultaterne af dem, og at resultaterne må blive sådan, at det fremover bliver muligt at sikre kvalificerede folk.

Det er et arbejde, der kræver megen interesse og megen idealisme, men det kan man ikke leve af, og jeg håber, at forhandlingerne får et sådant forløb, at vi ikke affolker det meget vigtige felt inden for det pædagogiske område, der dækkes af de medarbejdere, her er tale om, og hos hvem der ved de forhandlinger, der i sin tid blev ført med direktoratet, er skabt forventninger.

Finansministeren (Kampmann): Jeg deler gerne de to håb, som den ærede spørger her gav udtryk for.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om en kornordning for høståret 1959-60.

Valgt blev: *Carl Petersen, Finer-Jensen, Poul Hansen (Svendborg), Hjortnæs, Per Hækkerup, Hans Rasmussen, Chr. Thomsen, Kirkegaard, Kristian Kristensen, Sønderup, Jens Chr. Christensen, Erik Eriksen, Niels Eriksen, Anker Lau, H. C. Toft, Poul Møller og Reedtz-Thott.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser.

Valgt blev: *Hans Rasmussen, Lysholt Hansen, Lund Jensen, Peter Nielsen, Lars M. Olsen, Peter Ravn, Robert Sørensen, Lannung, Niels Andersen, Foged, Damsgaard, Heick, Henry L. W. Jensen, Anker Lau, Weikop, Fanger og Adolph Sørensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i lov om kreditforeninger.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4656, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 1031).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 124 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om et levnedsmiddelinstitut m. m.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4431, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 997).